

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

* پاسخ نامه ی تشریحی تاریخ آزمون سراسری داخل کشور ۱۴۰۳ *

* فاطمه عزیزی *

* رتبه ی ۲۶۲ کنکور سراسری ۱۴۰۲ *

* دانشجوی فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه تهران *

۱۰۱) گزینه ۳

الف) آنان معتقد بودند که خدایان، انسان را برای خدمت به خود آفریده است و اگر در این کار کوتاهی کنند، خدایان آنان را با فرو فرستادن سیل و طوفان یا خشکسالی تنبیه خواهند کرد.

ب) اعتقادات انسان های اولیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند بیماری، مرگ، سیل و خشکسالی ارتباط داشته است. آنان به نیروهایی مرموز و فرا طبیعی باور داشتند که در نظر آنان نگاهدارنده زمین، آسمان و حامی زندگیشان بود.

ج) فرعون، قدرت و اعتبار زیادی در میان مردم داشت. آنچه او میکرد، اراده خدایان شمرده می شد و آنچه می گفت از زبان یکی از خدایان بود و فرمان های او می بایست بی چون و چرا اجرا شود. پسر یا هر یک از اعضای خانواده فرعون، حتی همسر او می توانست جانشین او شود.

د) آریاییان گروهی از اقوام هند و اروپایی بودند که از زمان های بسیار کهن و به تدریج در فلات ایران و شبه قاره هند مستقر شدند و خود را آریایی نامیدند. آریاییان همچنین برخی عناصر طبیعی مانند آب، آتش و خاک را مقدس می شمردند. از این رو در صورت سوال منظور از هندو اروپایی همین آریاییان است.

گزینه ۴ (۱۰۲)

الف) مصریان باستان همچنین در نقاشی، مجسمه سازی و ساخت جنگ افزارها و دیگر ابزارها، خلاقیت و مهارت داشتند و آثار زیبا و ظریفی را خلق کردند. آنان برای ساختن این اشیاء، از معادن دوردست، مس و طلا استخراج می کردند.

ب) این امپراتوری، مردم و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد کرد و موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین النهرین شد. (این مورد را با رد گزینه می توان یافت)

ج) آشور در آن نیرومندی در شمال بین النهرین بود زمان حکومت نسبتاً که برای به دست آوردن فلزات، سنگهای قیمتی و غنائم دیگر دائماً به سرزمینهای همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می آورد.

د) بقایای کوره های ذوب و قالب گیری مس در برخی سکونتگاههای کهن مانند شهداد، تل ابلیس و تپه یحیی در استان کرمان و تپه زاغه در قزوین، بیانگر آن است که در حدود ۵ تا ۷ هزار سال پیش ساکنان این سکونتگاه ها به فنون ذوب و قالب گیری مس دست یافته بودند.

گزینه ۲ (۱۰۳)

الف) به احتمال زیاد، تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر از بین رفته است.

ب) شاهان هخامنشی، خود را بنیاد از مشورت با بزرگان و مشاوران نمی دانستند. از این رو، یک گروه مشورتی شامل بلندپایگان سیاسی، نظامی، اداری و احتمالاً مذهبی و حقوقی در کنار پادشاه حضور داشتند که وی درباره مسائل مهم حکومتی، به ویژه جنگ و صلح، با آنان مشورت می کرد.

ج) عده ای از پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی، بر پایه برخی از مندرجات سنگ نوشته ها و دیگر شواهد تاریخی، استدلال می کنند که هخامنشیان زرتشتی بوده اند و گروهی دیگر این نظر را قبول ندارند و می گویند، شاهان هخامنشی به باورهای کهن ایرانی اعتقاد داشته اند.

د) حضرت یوسف(ع) و حضرت موسی (ع) نیز به احتمال بسیار در دوران امپراتوری جدید، مردم مصر را به پرستش خدای یگانه دعوت کردند.

۱۰۴) گزینه ۳

مورد ۱) یکی دیگر از ویژگی های هنر هخامنشی، طبیعت گرایی و استفاده از عناصر موجود در طبیعت مانند حیوانات و گیاهان در آثار هنری شان است.

مورد ۲) در دوران ساسانی، هنر نقاشی و نگارگری در ایران رونق و رواج چشمگیری یافت و نقاشان ایرانی در ترسیم نقوش گل و گیاه، جانوران و انسان، مهارت فراوانی از خود نشان دادند. نقش و نگارهای نقاشان ایرانی در عهد ساسانی، الهام بخش هنرمندان دوران بعد، به ویژه دوره اسلامی بود.

۱۰۵) گزینه ۱

* آیات قرآن، کتاب های سیره و منابع حدیثی به برخی از خصوصیات و رفتارهای منافقان مدینه اشاره کرده اند.

* پیامبر اکرم سه سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد: «آنچه را دستور داری، آشکار کن و از مشرکان روی بگردان» (سوره حجر، آیه ۹۴)

* وضعیت اجتماعی و فرهنگی مردمانی که حضرت محمد در میان آنان مبعوث شد، دارای ویژگی شاخصی بود که قرآن از آن با صفت «جاهلی» یاد کرده است. «جاهلی» و «جاهلیت» در اینجا مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه

جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می گرفت و تعصب قبیله ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطق و بردباری شده بود.

۱۰۶) گزینه ۴

الف) مطابق برخی روایت ها، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد به اسلام دعوت شد، اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانه تیسفون کند. البته برخی از مورخان در درستی این روایت تردید دارند.

ب) با وجود دلاوری و رشادت آریو برزن، سردار شجاع ایرانی، سپاهیان مقدونی و یونانی به تخت جمشید رسیدند و مشهور است که به دستور اسکندر این شهر به آتش کشیده شد.

۱۰۷) گزینه ۲

الف) تشکیلات اداری ساسانیان از اداره ها یا دیوان های مختلفی تشکیل شده بود که در رأس آنها، وزیر بزرگ قرار داشت که به او بزرگ فرمادار می گفتند. وزیر تحت نظارت مستقیم پادشاه کار می کرد و مجری فرامین او بود. زمانی که پادشاه در جنگ یا سفر بود، وزیر به عنوان جانشین او کشور را اداره می کرد. وزیر همچنین گاهی فرماندهی سپاه را نیز در جنگ به عهده می گرفت.

ب) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم، از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود.

ج) بدون شک، سلسله های ایرانی به ویژه سامانیان و آل بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند. امیران و وزیران فرهنگ پرور این سلسله ها، از یک سو، عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از سوی دیگر، با مدارا و اجتناب از تعصب و تنگ نظری،

شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان پیرو مذاهب و دین های مختلف در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند.

(د) در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت به شکوهمندی بی نظیری رسید.

۱۰۸) گزینه ۳

* آخرین نظامیه تا حمله هلاکوخان در سال ۶۵۶ ق به بغداد که به نابودی آن انجامید، فعال بود.

* هولاکو، نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه های مستحکم آنان از بین برد. او سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان بنی عباس پایان داد. (۶۵۶ ق)

* از آثار تاریخی مهم این روزگار می توان تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی (تألیف: ۶۵۸ ق)، جامع التواریخ، اثر خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی (۶۴۵ — ۷۱۷ ق)، تاریخ گزیده، حمدالله مستوفی (تألیف: ۷۳۰ ق) را نام برد.

* لذا تألیف کتاب جهانگشا در سال ۶۵۸ ق نزدیک ترین زمان به رویدادهای مذکور می باشد.

۱۰۹) گزینه ۱

الف) در حالی که انسان گرایان (اومانیسیم)، انسان را موجودی می شمردند که زندگی دنیوی او ارجمند و مهم است، کلیسا مروج این عقیده بود که انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است و دنیاگرایی و میل به لذت جویی، او را از رسیدن به سعادت و خوشبختی در جهان آخرت باز می دارد. جنبش اصلاح دین با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد.

ب) لوتر در مطالعات و تأملات گسترده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس به این نتیجه رسید که برخلاف دیدگاه غالب کلیسایان، آنچه مایه رستگاری انسان می شود ایمان است و نه انجام دادن

کارهای نیک. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست. وی بعداً بر پایه همین نظر، مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا را در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات نقد و نفی کرد. او خدا را پدری مهربان می شمرد که بی هیچ چشم داشتی گناهان بندگان را می بخشد.

۱۱۰) گزینه ۲

الف) هنر متأثر به سبک اروپایی از دوره قاجار به همت دانشجویان اعزامی به اروپا، در ایران گسترش یافت.

ب) زمینه های ورود تفکر مشروطه خواهی به ایران، به شکل های مختلف نظیر اعزام دانشجو به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج و مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف فراهم شد.

۱۱۱) گزینه ۳

الف) یکی از ویژگی های نظام اجتماعی عصر مغول تیموری، افزایش نفوذ و موقعیت زنان در عرصه های سیاسی و اقتصادی بود و خاتون ها در کنار خان ها، از جایگاه مهمی در میان گروه های فرادست برخوردار شدند.

ب) پاره ای از وقف نامه های عصر صفوی نشان می دهند که زنان ثروتمند، بخش زیادی از ثروت خود را وقف اداره مدارس اصفهان کرده بودند. (اصفهان: پایتخت صفویان)

ج) با به تخت نشستن شاه سلیمان، روند انحطاط و زوال صفویان شدت گرفت. این پادشاه با امور و اصول کشورداری بیگانه بود و در زمان او اعضای حرمسرا نفوذ زیادی داشتند و اداره امور حکومت دخالت می کردند.

د) متن درباره قاجاریان صحیح می باشد، ولیکن حکومت قاجار در دوران تاریخی معاصر ایران زمین است که با توجه به صورت سوال گزینه مورد نظر ما نمی باشد.

۱۱۲) گزینه ۲

*موارد نادرست:

ب) مخالفت دکتر مصدق و دیگر نمایندگان قبل از تشکیل مجلس موسسان بوده است؛ در واقع آنان در مجلس شورای ملی با خلع قاجار از سلطنت و تشکیل مجلس موسسان برای انتقال قدرت به رضاخان مخالف بوده اند.

د) ایشان از نمایندگان دوره چهاردهم مجلس شورای ملی و طرفدار سیاست موازنه منفی بودند.

۱۱۳) گزینه ۱

در خرداد ۱۳۵۶، دکتر علی شریعتی به طور ناگهانی در لندن درگذشت. شریعتی با برگزاری سخنرانی ها و نگارش کتاب های متعدد، نقش اساسی در طرد اندیشه های مارکسیستی و بیداری نسل جوان و گرایش آنان به اسلام داشت. مردم که ساواک را عامل مرگ او می دانستند، با گرمی داشتن نام و یادش تنفر خود را از حکومت نشان دادند.

موفق باشید